

Nekrolog over Thor A. Bak

Af Dorte Olesen

SNU's tidligere præsident Thor A. Bak er død, 88 år gammel.

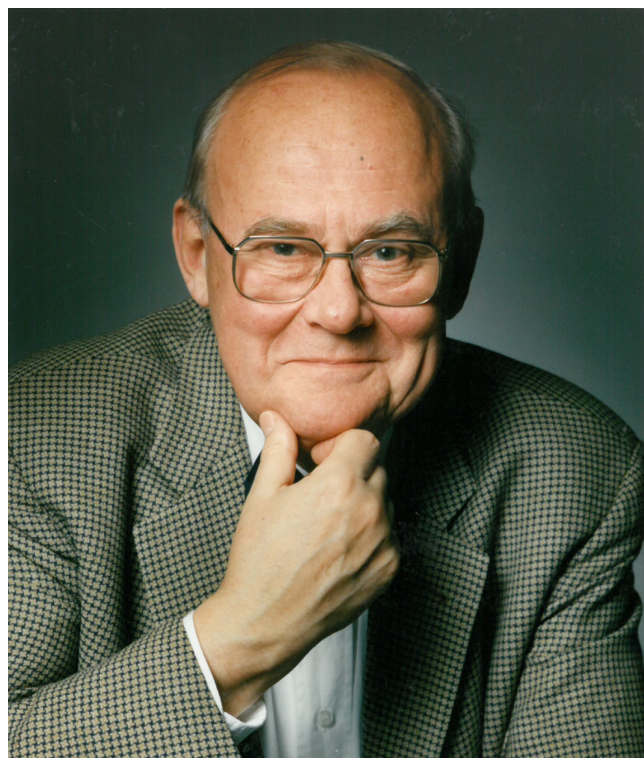
I årene 1967-88 var Thor A. Bak en stærk ledende kraft i SNU, først som sekretær i årene 1967-76 og derefter fra 1976 selv som præsident for Selskabet. Han var sidst i denne periode initiativtager til omlægningen af SNU's publikation Fysisk Tidsskrift, som i næsten 90 år havde bragt videnskabelige artikler på dansk, til et mere populært tidsskrift, bladet KVANT, som nu har fejret sine første 25 år som et succesrigt blad, hvis artikler også kan bruges i gymnasiet.

Thor A. Bak var en ildsjæl inden for formidling af naturvidenskab og teknik. Det gjaldt både til voksne og til børn og unge – han var bl.a. sammen med fysikeren K.G. Hansen drivkraft bag SNU's initiativ "Ungdomslaboratoriet", hvor store skoleelever kunne udføre selvstændige fysik og kemi eksperimenter under kyndigt opsyn. Og han var en drivkraft bag de opfinderkonkurrencer for børn og unge, som i mange år blev sponsoreret af Phillips-fabrikkerne, derefter her i Danmark af Jyllandsposten og senere Ingeniøren, og som i dag videreføres i form af den succesrige konkurrence "Unge Forskere" med Prins Joachim som protektor.

Thor A. Baks virke i SNU byggede på en flot videnskabelig karriere og et stort engagement i både hans eget fag og forskning i det hele taget. Hans videnskabelige karriere gik meget hurtigt i de unge år – efter at være blevet civilingeniør i kemi i 1953 fik han Københavns Universitets guldmedalje i 1954, blev Ph.D. fra Columbia University 1956 og dr.phil. allerede i 1959. Han var derefter visiting scientist i USA ved General Electric og Bell Labs i 1960-61, og hjemme igen blev han professor ved Københavns Universitet i 1963. I 1965 blev han medlem af både Akademiet for de Tekniske Videnskaber og Videnskabernes Selskab, og han fik stor betydning for udviklingen af fagområdet kemisk kinetik. Hans tidlige arbejder indenfor studiet af reaktionsmekanismer nævnes i dag som pionerarbejder, og han fik samlet en gruppe unge talenter omkring sig på Københavns Universitet.

Gennem næsten 30 år som professor i kemi ved Københavns Universitet var han en begejstret kemiunderviser, både for lægestuderende og for kemistuderende, i såvel indledende som mere avancerede kurser. Og han engagerede sig også i at få lært fysik- og kemistuderende den nødvendige matematik, og udgav sammen med Jonas Lichtenberg lærebogen "Videregående matematik for ikke-matematikere" i 1960. Bogen blev i udvidet form oversat til engelsk og udgivet i USA i 1966 som "Mathematics for Scientists"; og på spansk kom den i 1969.

Det forsknings- og uddannelsespolitiske optog ham også meget, og i årene 1972-76 var han rektor for Københavns Universitet, han var bl.a. også medlem af Atomenergikommissionen 1970-76 og formand for Planlægningsrådet for Højere Uddannelser 1972-74. Efter rektortiden vendte han tilbage til forskningen og fik kombineret sit kendskab til teoretisk kemi og matematik i nogle artikler sammen med en Princeton-professor i matematisk fysik. For sin imponerende aktivitet både inden for formidling af naturvidenskab og teknik og inden for forskningen modtog han i 1989 H.C. Ørsted Medaljen i guld fra SNU. Den blev overrakt af Dronningen i Videnskabernes Selskab, hvor han fra 1985-99 var generalsekretær. Han engagerede sig også særdeles aktivt i det europæiske forskningspolitiske arbejde, bl.a. som medlem af Fællesmarkedets Forskningsråd CODEST 1989-94 og Academia Europaea fra 1994. Hans bredere samfundsmæssige engagement kom bl.a. til udtryk i formandskabet for Dansk Flygtningehjælp 1984-89 og i medlemskab af Jyllandspostens Fond 1994-2004. Thor A. Bak var et meget alsidigt begavet menneske, også på det musiske felt, og vi husker ham med glæde og taknemlighed i SNU.

Thor A. Bak